

## کاربرد مدل تصمیم گیری چندمعیاره در مدیریت ریسک پروژه‌های عمرانی

زانبار محمدی تلوار<sup>۱\*</sup>، جواد پناهی<sup>۲</sup>

۱- گروه مهندسی و مدیریت ساخت، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران، zanyar\_mohammaditalvar@yahoo.com

۲- گروه مهندسی و مدیریت ساخت، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران

### چکیده

بکارگیری تکنیک های تصمیم گیری چندمعیاره در پروژه های مدیریتی به منظور اعمال تصمیمات بهینه از اهمیت بالایی برخوردار است. یکی از مهمترین این تکنیک ها، فرآیند تحلیل سلسله مراتبی است. بدین منظور در این پژوهش با استفاده از مدل تصمیم گیری چندمعیاره به روش AHP، معیارهای موثر در رتبه بندی و ارزیابی مدیریت ریسک پروژه های عمرانی اولویت بندی شدند. نتایج پژوهش نشان داد معیار سابقه اجرایی کارفرما بیشترین تأثیر را در مدیریت ریسک پروژه دارد و پس از آن، معیار فنی قرار دارد. طبق نتایج، بیشترین وزن نرمال شده با مقدار ۰/۱۵ در بین زیرمعیارها مربوط به ارتباط و هماهنگی مستمر با کارفرما در بعد سابقه اجرایی است و پس از آن در بعد فنی، داشتن نظام جامع برنامه ریزی با ۰/۱۴ دارای بیشترین وزن است. بطور کل نتایج نشان داد که سابقه موفق کارفرما و تجربه آن و نیز داشتن یک برنامه کاری موفق می تواند عدم قطعیت ها را در پروژه های عمرانی کاهش دهد.

**واژه‌های کلیدی:** مدیریت ریسک، موفقیت پروژه، تصمیم گیری چندمعیاره، سابقه اجرایی کارفرما

### ۱- مقدمه

شناسایی و مدیریت ریسک یکی از رویکردهای جدید است که برای تقویت و ارتقای اثربخشی سازمان ها مورد استفاده قرار می گیرد. برای درک طبیعت ریسک، ابتدا باید از تعریف آن آغاز کرد. اگرچه تفاوت های فراوانی در چگونگی تعریف ریسک وجود دارد، ولی تعریفی که در ادامه ارائه می شود، به طور مختصر ماهیت آن را نشان می دهد: ریسک یعنی احتمال متحمل شدن زیان (موسوی شاهرودی). اصطلاح ریسک بصورت گسترده ای مورد استفاده قرار می گیرد، ولی مخاطبان مختلف اغلب تعبیرهای نسبتاً مختلفی از آن دارند. برای مثال، شیوه ارتباط ریسک با فرصت به شرایط تلقی ریسک بستگی دارد. هدف از مدیریت ریسک، مدیریت نااطمینانی است و شامل فعالیت های شناسایی، ارزیابی، پایش و کاهش تأثیر ریسک ها بر یک کسب و کار می شود (عسگرنژاد).

یک برنامه مدیریت ریسک صحیح با استراتژی های مدیریت ریسک مناسب می تواند مشکلات هزینه بر و استرس زا را به حداقل رسانده و ادعای خسارت و حق بیمه را کاهش دهد. مدیریت ریسک در حقیقت یک جزء کلیدی در سیستم های کارآمد مدیریت است؛ یک روش سیستماتیک تشخیص خطرات و ارزیابی ریسک ها برای فراهم آوردن اطاعات لازم جهت اتخاذ یک تصمیم مناسب در مواقع مورد نیاز برای اندازه گیری ها و انجام اقدامات کاهش ریسک است (میرمحمدصادقی). مدیریت ریسک کاربرد سیستماتیک سیاست های مدیریتی، رویه ها و فرایندهای مربوط به برنامه ریزی برای ریسک، تعریف ریسک، پیش بینی ریسک، استراتژی های ریسک، کنترل و ارزیابی ریسک، واکنش به ریسک و ارزیابی آن می باشد. از دیدگاه PMBOK ریسک بعنوان یک واقعه یا حالت که اگر اتفاق بیفتد یک اثر مثبت یا منفی دارد تعریف می شود (آسوشه و همکاران، ۱۳۸۸). در محیط های متلاطم که سازمان ها با تهدیداتی برای بقاء مواجهند، رویکردهای مبتنی بر مدیریت ریسک می تواند در بسیاری موارد بسیار اثربخش باشند. به این ترتیب برای ارائه راه کاری جامع برای مدیریت کلان سازمان ها